

ZASTUPNIK U EUROPSKOM PARLAMENTU DAVOR ŠKRLEC

Zeleni LIST

BROJ 35/ SIJEČANJ 2018.

U ovom broju:

Europska unija mora postati vodeća sila u obnovljivoj energiji

Pariški klimatski sporazum korak bliže uvođenju u EU zakonodavstvo

Komisija predstavila prvu europsku strategiju za plastiku

Europski parlament odobrio osnivanje posebnog odbora za glifosat i uskoro kreće sa istragom

Zabrana plastičnih mikrogranula - veliki ili mali iskorak u borbi protiv mikroplastike?

Vijesti iz Europskog parlamenta

SADRŽAJ:

3 Uvodna riječ

4 Komisija predstavila prvu europsku strategiju za plastiku

5 Europski parlament odobrio osnivanje posebnog odbora za glifosat

6 Osiguravanje Pariškog sporazuma o klimi u zakonodavstvu EU-a

7 Europska unija mora postati vodeća sila u obnovljivoj energiji

8 Čista energija za ublažavanje posljedica klimatskih promjena

10 Zabrana plastičnih mikrogranula - veliki ili mali iskorak u borbi protiv mikroplastike?

12 Vijesti iz Europskog parlamenta

Izdavač

Ured zastupnika u Europskom parlamentu
Davora Škrleca
Ulica Klementa Crnčića 18, 10000 Zagreb
tel.: +385 1 233 85 67
ISSN 1849-6059

Impressum

Glavni urednik: Davor Škrlec
Izvršna urednica: Tanja Poša

Uredništvo: Matea Klarić, Mislav Mihaljević,
Riki Pahlić, Uroš-Valentino Saraja, Nataša Vistrička

KONTAKTI UREDA

Ured u Bruxellesu:

Parlement européen
Bât. Altiero Spinelli
04E258
60, rue Wiertz / Wiertzstraat 60
B-1047 Bruxelles/Brussel
Tel.: +32(0)2 28 45828
Fax.: +32(0)2 28 49828
e-mail: davor.skrlec@europarl.europa.eu

Ured u Strasbourgu:

Parlement européen
Bât. Louise Weiss
T05115
1, avenue du Président Robert Schuman
CS 91024
F-67070 Strasbourg Cedex
Tel.: +33(0)3 88 1 75828
Fax.: +33(0)3 88 1 79828

Ured u Zagrebu:

Adresa: Ulica Klementa Crnčića 18, 10000 Zagreb
Tel.: +385 (0)1 233 8567
Fax.: +385 (0)1 230 6112
E-mail: office-MEP@davor-skrlec.eu

Ured u Splitu:

Adresa: Ljudevita Posavskog 14, 21000 Split
Mob.: +385 (0)99 384 6272
E-mail: office-SPLIT@davor-skrlec.eu

Ured u Osijeku:

E-mail: office-OSIJEK@davor-skrlec.eu

UVODNA RIJEČ

Drage čitateljice i čitatelji,

u siječanjskom broju Zelenog lista donosimo vam pregled najvažnijih tema i događanja koji su obilježili početak rada u Europskom parlamentu u novoj 2018. godini. Europska komisija je 16. siječnja objavila prvu europsku strategiju za plastiku koja je dio postupka prelaska Europske unije na kružno gospodarstvo. Na inicijativu Kluba zastupnika Zelenih/ESS-a Konferencija predsjednika Europskog parlamenta tijekom plenarne sjednice u Strasbourgu odobrila je zahtjev za osnivanjem posebnog odbora za analizu i procjenu postupka autorizacije pesticida u Europskoj uniji koji će se prvenstveno baviti nedavnim procesom odlučivanja o produljenju dozvole za glifosat na još pet godina. Europski parlament je na siječanjskoj plenarnoj sjednici u Strasbourgu glasovao o tri zakonodavna prijedloga koja će oblikovati budućnost europske klimatsko-energetske politike za sljedeće desetljeće. Riječ je o reviziji Direktive o energiji iz obnovljivih izvora, reviziji Direktive o energetske učinkovitosti te EU pravnom okviru o pitanjima energije i klime (upravljanje energetske unijom). Revizija Direktive o energiji iz obnovljivih izvora navodi cilj za udio obnovljive energije postavljen za period do 2030. godine te poziva na

prestanak upotrebe palminog ulja u biogorivima. Usvojili smo izvješće zastupnika Zelenih/ESS-a koji daje okvir za primjenu Pariškog klimatskog sporazuma u praksi. Prijedlozi sadržani u izvješću čine poziciju Parlamenta o ključnom dijelu Komisijinog Paketa za čistu energiju. Po prvi puta u zakonodavstvu EU-a, izvješće priznaje energetske siromaštvo uvođenjem obveza planiranja i izvješćivanja kako bi se smanjio broj građana pogođenih energetske siromaštvom u državama članicama gdje čine značajan udio stanovništva.

Vaš zastupnik u Europskom parlamentu,

Davor Škrlec

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Davor Škrlec'.

KOMISIJA PREDSTAVILA PRVU EUROPSKU STRATEGIJU ZA PLASTIKU

Škrlec: Plastici za jednokratnu upotrebu nema mjesta u gospodarstvu EU-a

Europska komisija je 16. siječnja objavila prvu europsku strategiju za plastiku koja je dio postupka prelaska Europske unije na kružno gospodarstvo. Strategija ima za cilj stvaranje zajedničkih pravila za biorazgradivu i kompostabilnu plastiku, zabranu oxoplastike (koja bi trebala biti biorazgradiva, ali kritičari kažu da se razbija u sitne komadiće i ostaje u okolišu), kao i ograničavanje uporabe mikroplastike u proizvodima poput kozmetike.

Strategija za plastiku EU-a također uključuje planove za podnošenje zakonskih prijedloga do svibnja 2018. godine kako bi se ograničila uporaba određenih plastičnih proizvoda za jednokratnu uporabu. Zastupnik u Europskom parlamentu Davor Škrlec, koji je izvjestitelj Zelenih/ESS-a za zakonodavni paket kružne ekonomije, smatra kako u gospodarstvu Europske unije nema prostora za jednokratnu plastiku.

“Jednokratna plastika stvara široku lepezu ekoloških problema i stoga pozdravljam sve prijedloge koji će smanjiti njezinu upotrebu. U skladu s novim planovima, do 2030. godine sva će plastična ambalaža na tržištu EU-a biti prikladna za recikliranje, potrošnja plastike za jednokratnu upotrebu će se smanjiti, a upotreba mikroplastike će se ograničiti čime ćemo spriječiti daljnji porast otpada u našim morima i oceanima. U Europi svake godine nastane 25 milijuna tona plastičnog otpada, od čega se manje od 30% prikuplja radi recikliranja. U svijetu plastika čini 85% otpada na plažama. Plastika se čak uvlači građanima u organizam, a još nije poznat zdrav-

stveni učinak mikroplastike koja se nalazi u vodi i hrani. Drago nam je što će se konačno uzeti u obzir i oslobađanje mikročestica iz guma, tekstila i boje.” – rekao je Škrlec. Donesenom strategijom za plastiku promijenit će se način na koji se proizvodi dizajniraju, proizvode, upotrebljavaju i recikliraju u EU-u. “Prečesto se događa da se u proizvodnji, upotrebi i odlaganju plastike ne uzimaju u obzir ekonomske koristi kružnog pristupa. Da bismo u potpunosti iskoristili potencijale kružne ekonomije, moramo osigurati da naši proizvodi ne sadrže toksične supstance. Nažalost, Komisija nije uključila planove za poduzimanje snažnih mjera za ograničavanje opasnih tva-

ri koje se koriste u plastici. Umjesto stalnog korištenja naslijeđenih tvari putem recikliranja, Europska unija bi trebala usvojiti drugačiji pristup – izbaciti toksičnost iz proizvoda, a zatim smanjiti upotrebu, ponovno iskoristiti i reciklirati.” – poručuje Škrlec. Uvođenje poreza na plastiku sve češće se spominje kao mogućnost prema riječima povjerenika Oettingera i Velle, ali još uvijek nije obuhvaćen novom strategijom o plastici. “Dobro osmišljen porez mogao bi biti jedan od instrumenata za postizanje ciljeva zaštite okoliša i osiguranja proračunskih prihoda. Podržavam uvođenje ovakve mjere prvenstveno po principu da zagađivači plaćaju.” – zaključuje Škrlec.

KONTROVERZNI GLIFOSAT

Europski parlament odobrio osnivanje posebnog odbora za glifosat i uskoro kreće sa istragom

Na inicijativu Kluba zastupnika Zelenih/ESS-a Konferencija predsjednika* Europskog parlamenta tijekom siječanjske plenarne sjednice u Strasbourgu odobrila je zahtjev za osnivanjem posebnog odbora za analizu i procjenu postupka autorizacije pesticida u Europskoj uniji koji će se prvenstveno baviti nedavnim procesom odlučivanja o produljenju dozvole za glifosat na još pet godina.

Odluku o osnivanju posebnog odbora zastupnici će usvojiti na sljedećoj plenarnoj sjednici u veljači. Odbor će biti sastavljen od 30 članova i sastajat će se devet mjeseci. Konstituirajući sastanak očekuje se u ožujku 2018. godine. Zastupnik Zelenih/ESS-a Davor Škrlec smatra kako je ovo dobar početak da se svi postupci donošenja odluka o pesticidima u EU učine transparentnima i manje podložnima utjecaju agrokemijske industrije.

“Zahvaljujući napornom radu aktivista i nevladinih organizacija u protekle dvije godine, pitanje glifosata i drugih štetnih pesticida dovedeno je u središte političke rasprave. Zastupnici Zelenih/ESS-a će svojim radom u posebnom odboru istražiti i analizirati nedostatke u procesu koji je doveo do produljenja dozvole za glifosat u Europskoj uniji. Posebno ćemo se osvrnuti na istragu lošeg postupanja Europske agencije za sigurnost hrane (EFSA) i Europske agencije za kemikalije (ECHA) u procesu donošenja mišljenja o nekancerogenosti glifosata i sigurnosti njegova korištenja, kako bi u budućnos-

ti osigurali transparentne i temeljite procjene temeljene na javno dostupnim znanstvenim studijama. Željeli bismo da europske agencije budu besprijekorne u svojim procjenama potencijalno opasnih tvari. Zaštita javnog zdravlja i okoliša mora imati prednost nad bilo kakvim drugim interesima i zahtijeva potpunu neovisnost znanstvenog rada.” – rekao je zastupnik Davor Škrlec, koji je ujedno i član Odbora za okoliš, javno

zdravlje i sigurnost hrane Europskog parlamenta.

**Konferencija predsjednika sastoji se od predsjednika Parlamenta i predsjednika klubova zastupnika, uključujući i predstavnika kluba nezavisnih zastupnika koji sudjeluje u radu, ali bez prava glasa. Odluke se donose dogovorom ili glasovanjem, s tim da najveću težinu ima glas predsjednika najvećih klubova.*

UREDBA O UPRAVLJANJU ENERGETSKOM UNIJOM

Osiguravanje Pariškog sporazuma o klimi u zakonodavstvu EU-a

Zastupnici u Europskom parlamentu 17. siječnja usvojili su izvješće zastupnika Zelenih/ESS-a izvjestitelja Michèlea Rivasia i Claudea Turmesa, koji daje okvir za primjenu Pariškog klimatskog sporazuma u praksi. Prijedlozi sadržani u izvješću čine poziciju Parlamenta o ključnom dijelu Komisijinog Paketa za čistu energiju.

Claude Turmes, suizvjestitelj Zelenih/ESS-a komentirao je: "Ovo je velika pobjeda za klimu i građane. Europski parlament sada je postavio snažan okvir za pretvaranje ambicija Pariškog klimatskog sporazuma u stvarnost. Po prvi put predlažemo "proračun ugljika" koji će točno odrediti ono što se i dalje može emitirati u našu atmosferu ako budemo u skladu s granicama od 1,5 i 2 Celzijeva stupnja postavljena u Parizu i postizanje neto-nulte razine ugljika do 2050. godine. "Izvješće također postavlja mjere za suzbijanje slabosti koje se nalaze u drugim dijelovima Paketa za čistu energiju. Postavljanjem vjerodostojnih putanja za provedbu obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitosti, možemo osigurati da zemlje članice i dalje ostvaruju ciljeve".

Michele Rivas, suizvjestitelj Zelenih/ESS-a komentirao je: "Europski građani su u središtu naših prijedloga. Uspostavom platforme za dijalog o klimi i energiji možemo osigurati da ljudi i njihovi lokalni predstavnici imaju pravi odgovor na nacionalne klimatske strategije, što će učiniti

klimatsku politiku transparentnijom, uključivijom i prilagođenijom potrebama građana.

"Sramota je da si u Europi toliko puno ljudi ne može priuštiti troškove grijanja svojih domova. Uvođenje obveza planiranja i izvještavanja država članica, može pomoći smanjiti broj građana pogođenih energetskim siromaštvom".

Ključne značajke izvješća:

- Utvrđivanje vjerodostojnih putanja za uvođenje obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitosti do 2030. godine i uspostavljanje snažnih korektivnih mjera u slučaju bilo kakvih kašnjenja ili manjkavosti (tzv. "Gap filler").
- Uvođenje koncepta "ugljkovog proračuna" u zakonodavstvo EU-a kako bi se utvrdilo što se još uvijek može emitirati u atmosferu kako bi

se ispunile obveze prema od 1,5 ° / 2 ° C u okviru Pariškog sporazuma.

- Uspostaviti trajnu platformu za dijalog o klimi i energetici kako bi građani, lokalne vlasti i svi zainteresirani dionici mogli izraziti svoje mišljenje u formuliranju dugoročnih strategija i nacionalnih planova.

- Učinkovit odgovor na energetske siromaštvo uvođenjem obveza planiranja i izvješćivanja o smanjenju broja građana pogođenih energetskim siromaštvom u državama članicama gdje čine značajan dio stanovništva.

Vijeće EU-a je doseglo opći pristup 18. prosinca i spremno je za trijalog. Bugarsko predsjedništvo želi postići napredak u pregovorima. Očekuje se da će se prvi trijalozni održati krajem veljače.

ČISTA ENERGIJA ZA SVE EUROPLJANE

Europska unija mora postati vodeća sila u obnovljivoj energiji

Europski parlament je glasovao 17. siječnja o svom stajalištu o reviziji Direktive o energiji iz obnovljivih izvora koja je dio Komisijinog Paketa za čistu energiju. Izvješće navodi cilj za udio obnovljive energije postavljen za period do 2030. godine te poziva na prestanak upotrebe palminog ulja u biogorivima.

Zastupnik i član Odbora za industriju, istraživanje i energiju Davor Škrlec smatra kako bi Europska Unija trebala postati svjetski lider kada su u pitanju obnovljivi izvori energije.

“Cilj od 35% udjela obnovljive energije koji je Parlament dogovorio je puno ambiciozniji od onog predloženog od strane Komisije i Vijeća EU-a. Međutim, ovaj cilj predstavlja tek minimum koji moramo ostvariti ukoliko želimo postići ciljeve dogovorene Pariškim sporazumom. Uključivanje mjera fleksibilnosti koje omogućavaju državama članicama odstupanje od propisanog cilja do 10% u određenim opravdanim okolnostima predstavlja korak unatrag u odnosu na postojeću direktivu, no, na sreću, taj se nedostatak može nadoknaditi snažnim sustavom upravljanja.” – kaže Škrlec.

Ukoliko želimo prijeći na obnovljive izvore energije na vrijeme, potrebno je da njihovi investitori imaju povjerenja u održivost i isplativost, kažu Zeleni.

“Okvir koji smo mi predložili im daje jamstvo koje je potre-

bno. Važno je istaknuti da tranzicija na obnovljive izvore energije ne smije biti prednost samo za neke. Iz tog smo razloga veoma naporno radili kako bismo osigurali da svi građani budu uključenu u ovu tzv. obnovljivu revoluciju, stvarajući ovaj okvir te skup prava koji omogućuje da svi građani proizvode, skladište, prodaju te dijele vlastitu energiju. Smatramo kako će to uvelike pomoći građanima da iskoriste sve prednosti tranzicije prema obnovljivim izvorima energi-

je.” – zaključuje Škrlec.

Zastupnici Europskog parlamenta složili su se oko ukidanja palminog ulja kao obnovljivog goriva od 2021. godine. Ovo je velika pobjeda za Kluba zastupnika Zelenih/ESS-a. Nažalost, Parlament nije postavio smislene kriterije održivosti za bioenergiju te tako osigurao doprinos klimatskoj zaštiti. Na te se kriterije moramo vratiti te ih uspostaviti na razini EU-a čim prije, smatraju Zeleni.

NISKOUGLJIČNO DRUŠTVO

Čista energija za ublažavanje posljedica klimatskih promjena

Europski parlament je na siječanjskoj plenarnoj sjednici u Strasbourgu glasovao o tri zakonodavna prijedloga koja će oblikovati budućnost europske klimatsko-energetске politike za sljedeće desetljeće. Riječ je o reviziji Direktive o energiji iz obnovljivih izvora, reviziji Direktive o energetskej učinkovitosti te EU pravnom okviru o pitanjima energije i klime (upravljanje energetskeom unijom).

1. Što dovodi u pitanje EU klimatski kredibilitet?

Nakon slabog političkog dogovora između država članica postignutog na Vijeću za energetiku 18. prosinca protekle godine, novo glasovanje Europskog parlamenta je posljednja prilika za očuvanje vjerodostojnosti EU-a kada je riječ o provedbi Pariškog sporazuma. Ciljevi predloženi od Vijeća od 27% obnovljivih izvora te 30% za energetske učinkovitost nisu u skladu s Pariškim sporazumom. Zajedno s ciljem smanjenja emisija stakleničkih plinova (40%) predstavljaju pristup "odgađanja djelovanja" koji će potrebu za jačim naporima poslije 2030. godine učiniti toliko intenzivnom da će cilj bezugljične "zero carbon" budućnosti do 2050. godine biti jednostavno nemoguće postići. Jednostavnije rečeno, to će predstavljati jedno sasvim izgubljeno desetljeće za energiju i klimu u Europi. Suprotno tome, klub zastupnika Zelenih/ESS-a predlaže radije pristup "ranog djelovanja" koji je realniji, troškovno učinkovitiji te podrazumijeva mnogo veću razinu ambicioz-

nosti.

2. Direktiva o energiji iz obnovljivih izvora (preustroj postojeće direktive donesene 2009. godine)

Izvešće Blanco-Lopez/Eickhout traži povećanje obvezujućeg cilja obnovljivih izvora energije na najmanje 35% do 2030. godine, što predstavlja značajan pomak od mnogo slabijeg prijedloga od 27% od strane Komisije i Vijeća. Međutim, navedeni cilj se jednako tako odnosi na EU u cijelosti, dok ga države članice nisu prenijele u svoje nacionalne obvezujuće ciljeve. Uz to, on još sadrži i određeni mehanizam fleksibilnosti koji o-

moгуćuje državama članicama odstupanje do 10% od navedenog cilja pod uvjetom "iznimnih i opravdanih okolnosti", što svakako predstavlja korak unatrag u odnosu na postojeću direktivu, no taj manjak, na sreću, može biti kompenziran snažnim sustavom upravljanja (vidi dolje).

Izvešće također uspostavlja zajednički pravilnik o shemama potpore, koji omogućava državama članicama da investitorima u projekte obnovljivih izvora energije osiguraju stabilan i predvidljiv izvor prihoda zabranom retroaktivnih regulatornih promjena te omogućavanjem financijske potpore specifične za sve tehnologi-

je. Isto vrijedi i za uspostavu "one-stop-shopova", s ciljem olakšavanja administrativnih postupaka za nova postrojenja obnovljivih izvora energije.

Zahvaljujući inzistiranju kluba zastupnika Zelenih/ESS-a, koncept "energije građana" je značajno ojačan uvođenjem poticajnog okvira i skupa prava za potrošače obnovljive energije – pojedinaca ili kolektiva, za proizvodnju, pohranu, prodaju i dijeljenje vlastite energije. Istovremeno se tako također uspostavlja koncept "zajednice obnovljive energije" po prvi puta u povijesti EU prava. Nešto više kontroverze bude aspekti bioenergije. Navedeno izvješće predlaže ukidanje palminog ulja od 2021. godine, što, iako snažna točka, ne uspostavlja smislene kriterije održivosti za čvrstu biomasu te čak i slabi sam prijedlog Komisije.

3. Direktiva o energetske učinkovitosti (preustroj postojeće direktive donesene 2012. godine)

Izvještaj Poche, o kojem se glasovalo u Odboru za industriju, istraživanje i energiju uveo je obvezujuće ciljeve EU-a, povećanje od 40% za energetske učinkovitost do 2030. godinu s nacionalnim obvezujućim ciljevima što predstavlja mnogo ambiciozniji cilj u usporedbi sa 30% koje su predložile Komisija i Vijeće.

Izvješćem se također nastavlja obveza državama članicama da postignu godišnje poboljšanje energetske učinkovitosti od 1,5% među krajnjim korisnicima energije (članak 7). Zahva-

ljujući naporima kluba zastupnika Zelenih/ESS-a unutar progresivne koalicije Parlamenta, odstupanja i izuzeća koja znatno smanjuju sve zahtjeve energetske učinkovitosti koje zahtijeva koalicija EPP-a, ECR-a i ENF-a dopuštajući zemljama članicama da, primjerice, uračunavaju uštede iz prethodnih razdoblja ili izuzmu sektor prometa od obveza poboljšanja mogao bi biti odbačen. Uštede koje čine ciljevi trebaju biti nove, dodatne i kumulativne, kako bi se izbjeglo dvostruko brojanje mjera energetske učinkovitosti.

Napori u pogledu izgradnje javnih zgrada će se pojačati kako bi se postigla ušteda energije u sektoru i nakon 2020. godine, u skladu s ciljem postizanja potpuno dekarboniziranih zgrada do 2050. godine. Primjena čimbenika primarne energije, standardnih vrijednosti koje se koriste u izračunima energetske učinkovitosti, trebaju biti transparentniji. Međutim, kaotična situacija je stvorena spremnošću EPP-a da ublaži tradicionalno učinkovitu poziciju Parlamenta, kao i teškom ostavštinom bivšeg izvjestitelja koji je morao odstupiti nakon što nije mogao podržati svoje izvješće na razini odbora.

4. Uredba o upravljanju energetskom unijom

Izvješće Rivasi/Turmes uspostavlja nacionalne energetske i klimatske planove za 2030. godinu i dugoročne klimatske i energetske strategije za 2050. godine kako bi se uskladili s Pariškim sporazumom i doseg-nuli neto nultu razinu ugljika.

Ono uspostavlja vjerodostojne putanje za izvođenje obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitost do 2030. godine i stavlja na snagu jake korektivne mjere u slučaju bilo kakvih kašnjenja ili manjkavosti (tzv. "gap filler"). Za obnovljive izvore bi postojale tri "kontrolne točke" u 2022., 2025. i 2027. godini kako bi se osiguralo postizanje ukupno 203 cilja. To će ulagačima pružiti sigurnost koja im je potrebna i pomoći će u stvaranju zelenih poslova u Europi.

Izvješće prvi put uvodi koncept "ugljičnog proračuna" u zakonodavstvo EU-a kako bi se utvrdilo što se još može emitirati u atmosferu kako bi se ispunile obveze vezane za Pariški sporazum od 1,5°/2°C. Komisija treba razviti strategiju metana zbog visokog potencijala globalnog zatopljenja i relativno kratkog životnog vijeka metana u atmosferi. Izvješće uspostavlja stalnu platformu za dijalog o klimi i energiji kako bi građani, lokalne vlasti i svi zainteresirani dionici mogli reći svoje mišljenje u formuliranju dugoročnih strategija i nacionalnih planova, što bi potaknulo veću transparentnost i uključenost u donošenje odluka i na taj način bi se osiguralo da gradovi izraze svoje mišljenje.

Po prvi puta u zakonodavstvu EU-a, izvješće priznaje energetske siromaštvo uvođenjem obveza planiranja i izvješćivanja kako bi se smanjio broj građana pogođenih energetskim siromaštvom u državama članicama gdje čine značajan udio stanovništva.

Zabrana plastičnih mikrogranula - veliki ili mali iskorak u borbi protiv mikroplastike?

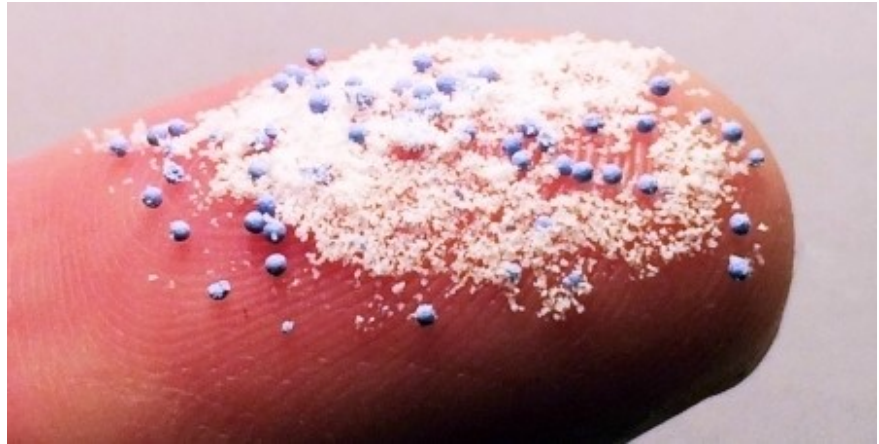
Vijest o zabrani korištenja plastičnih mikrogranula u određenim kozmetičkim proizvodima na području Ujedinjene Kraljevine početkom tekuće godine ispunila je naslove lokalnih te europskih portala koji se okupiraju pitanjima okoliša.

Zabrana upotrebe mikrogranula u proizvodima kao što su proizvodi za njegu lica, zubne paste te gelovi za tuširanje, ujedno predstavlja i najavu nadolazećeg dvadesetpetogodišnjeg vladinog plana za okoliš koji će postaviti na koji način baš ova generacija može biti prva generacija koja će svojim potomcima ostaviti okoliš u boljem stanju nego su ga sami naslijedili te stvoriti zdrave i produktivne vodene površine, odnosno mora i oceane.

No, koliko je jedna ovakva nacionalna zabrana dovoljna da bi predstavljala ikakvu promjenu u moru problema koje razni oblici, vrste i veličine plastike predstavljaju?

Što su uopće plastične mikrogranule?

Plastične mikrogranule su vrsta primarne mikroplastike. Mikroplastikom smatramo sve vrste sićušnih čvrstih plastičnih čestica i vlakana koje često nalazimo u morima i oceanima te drugim vodenim putevima. Ovakve čestice imaju do 5 mm promjera i ne otapaju se u vodi. Mikroplastika koja je nastala od većeg otpada smatra se "sekundarnom mikroplastikom", dok čestice koje su s namjerom stvorene kao sitne plastične čestice predstavljaju

"primarnu mikroplastiku".

Plastične mikrogranule su proizvedene u svojoj sitnoj veličini kako bi se mogle koristiti kao sastojci u proizvodima veoma široke namjene – od industrijskih sredstava za čišćenje brodova, do proizvoda za čišćenje lica i zubnih pasta. Plastične mikrogranule su, dakle, sve čestice veličine do 5 mm ili manje, netopljive u vodi, namjerno dodane najčešće u proizvode za odstranjivanje nečistoće i ispiranje lica, tijela te zubi.

Ove mikrogranule funkcioniraju po principu "spužve", odnosno upijaju kemikalije poput pesticida i usporivača plamena (retardanata) te ih potom morske životinje zabunom gutaju, što nadalje uništava njihov organizam te u nerijetkom broju slučajeva te kemikalije se prenose hranidbenim putem i na ostatak hranidbenog lanca.

Ono što je svakako bitno istak-

nuti jest činjenica da su plastične mikrogranule sasvim nepotrebni aditivi navedenim proizvodima, s obzirom da postoje savršeno prihvatljive prirodne alternative koje se mogu upotrijebiti u istu kozmetičku svrhu, kao što su krupna zob, kuglice jojobe, sol, kava, limun te šećer.

Stanje u Europskoj uniji

Europska unija još ne raspolaže univerzalnom zabranom korištenja plastičnih mikrogranula u kozmetičke svrhe. Komisija svakako pozdravlja sve dobrovoljne odluke kozmetičke industrije koje pridonose smanjenju mikroplastike u morima i oceanima. Također, neke države članice su poduzele određene korake koje vode ka zabrani korištenja. Tako je npr. Francuska u ožujku prošle godine objavila dekret kojim najavljuje zabranu korištenja plastičnih čvrstih vlakana u proizvodima za njegu lica do siječnja ove godine, no ova odluka još nije službeno

stupila na snagu. Švedska ministrica okoliša je uoči UN-ove Konferencije o morima i oceanima koja se održala u lipnju prošle godine također najavila zabranu prodaje kozmetičkih proizvoda koji sadrže plastične mikrogranule do 2020. godine. Tu inicijativu uz Francusku su podržale i Finska, Irska, Luksemburg, ali i Island i Norveška.

Predstavlja li zabrana upotrebe plastičnih mikrogranula veliki pomak u rješavanju problema mikroplastike?

Ova zabrana nažalost ne pokriva dugu listu kozmetičkih proizvoda, kao što su kreme za sunčanje i ruževi za usne, te će se u njima i dalje nastaviti koristiti, osim ukoliko proizvođači dobrovoljno ne odluče drugačije. S druge strane, plastične mikrogranule su samo jedan aspekt problema mikroplastike čija djelovanja na morski život i ljude nisu u potpunosti niti poznata. Međutim, uzmemo li u obzir kako samo jednim tuširanjem oko 100 000 plastičnih mikrogranula iz gelova za tuši-

ranje bude otpušteno u sustav kanalizacija, možemo reći da ovakve inicijative predstavljaju mali korak u velikom moru problema zvanom mikroplastika.

Brojke UK odjela za okoliš ukazuju kako plastične mikrogranule iz kozmetičkih proizvoda predstavljaju tek između 0,01 i 4,1% morskog onečišćenja mikroplastikom, dok se samo u UK godišnje proizvodi oko 680 tona plastičnih mikrogranula u kozmetičke svrhe.

Tekst: **Matea Klarić**

DAVOR ŠKRLEC
Zastupnik u Europskom parlamentu

VIJESTI IZ EUROPSKOG PARLAMENTA

OČUVANJE RIBOLOVNIH RESURSA I ZAŠTITA MORSKIH EKOSUSTAVA TEHNIČKIM MJERAMA

Europski parlament glasovao je 16. siječnja za izvješće o očuvanju ribolovnih resursa i zaštiti morskih ekosustava tehničkim mjerama. Dok su zastupnici Zelenih/ESS-a glasali protiv izvješća koje ne uspostavlja zajedničke ciljeve na razini EU-a, ipak su podržali uspješan pokušaj uključivanja zabrane pulsog ribolova. Ovaj izvještaj, kojeg je napisao španjolski konzervativni zastupnik u Europskom parlamentu, u potpunosti potkopava i poražava svrhu zajedničke ribarstvene politike. Nova pravila znače da će regionalne skupine zemalja članica morati ispuniti svoje vlastite ciljeve. U praksi, ribari u Sjevernom moru radit će pod drugačijim uvjetima od ribara na Atlantiku ili Mediteranu. Osim što će ovaj sustav stvoriti anarhiju, on ne pruža nikakve poticaje za poboljšanje tehnika ribolova i može dovesti do masivnog nezakonitog odbacivanja. Pozivamo Komisiju da jednostavno odbije prijedlog koji predstavlja veliki korak unatrag u odnosu na značajne napretke reforme Zajedničke ribarstvene politike od prije nekoliko godina.

IZVJEŠĆE O ŽENAMA, RODNOJ RAVNOPRAVNOSTI I PRAVEDNOJ KLIMATSKOJ POLITICI

Europski parlament izglasao je 16. siječnja izvješće zastupnice Zelenih/ESS-a Linnéae Engström o ženama, rodnoj ravnopravnosti i pravednoj klimatskoj politici. Ovo je prvi put da Europski parlament usvaja jedno takvo izvješće, prepoznajući da klimatske promjene nisu neutralne po pitanju roda i da nerazmjerno pogađa žene zbog tradicionalnih društvenih i rodnih uloga. Parlament je postavio svoju definiciju klimatske pravde kao poveznicu između ljudskih prava i razvoja, čuvanja prava najranjivijih i osiguravanja pravedne raspodjele tereta i koristi od klimatskih promjena i njezina utjecaja. Izvješće također uključuje važnu referencu na činjenicu da su klimatske promjene pokretač migracija, naglašavajući činjenicu da je klimatsko raseljavanje kategorija migracija koja mora biti riješena s rodnom perspektivom.

STRATEGIJA ZA PLASTIKU EU-A

Europska komisija objavila je 16. siječnja svoju strategiju za plastiku, koja uključuje planove za podnošenje zakonskih prijedloga do svibnja 2018. godine kako bi se ograničila potrošnja plastike za jednokratnu upotrebu. Za Zeleni/ESS ne postoji prostor za nepotrebnu jednokratnu upotrebu plastike u europskom gospodarstvu. Zeleni/ESS pozdravljaju prijedlog za novu direktivu o lučkim uređajima za prihvat brod-

Zeleni/ESS
u Europskom parlamentu

skog otpada i ostataka tereta kako bismo smanjili onečišćenje mora. Međutim, da bismo u potpunosti otključali puni potencijal kružnog gospodarstva, moramo se pobrinuti da naši proizvodi ne sadrže otrovne supstance - nešto što Komisija nije uključila u svoju strategiju. Pristup EU-a trebao bi voditi prema izbacivanju otrovnih supstanci, zatim smanjenju plastičnih artikala, te ponovnom korištenju i recikliranju.

USPOSTAVA REŽIMA UNIJE ZA KONTROLU IZVOZA, PRIJENOSA, BROKERINGA, TEHNIČKE POMOĆI I PROVOZA U POGLEDU ROBE S DVOJNOM NAMJENOM

Zastupnici u Europskom parlamentu su velikom većinom glasova 17. siječnja usvojili izvješće zastupnika Zelenih/ESS-a Klause Buchnera o kontroli izvoza, prijenosa, brokeringa, tehničke pomoći i provoza u pogledu robe s dvojnou namjenom (roba koja se može koristiti u civilne ili vojne svrhe). Konačno, Parlament ispunjava svoje obećanje o jačanju politike EU-a o ljudskim pravima čineći tehnologiju nadzora izvoza strožom. Predmeti s dvostrukom upotrebom mogu uključivati dronove, računala visokih perfor-

mansi i određene kemikalije. Izvješće uvodi mogućnost kontrole izvoza predmeta za cybernadzor koja utječu na ljudska prava. To bi pokrilo uređaje za presretanje i lociranje mobilnih telefona, zaobilaženje lozinki ili identificiranje korisnika interneta. S ratom koji se sve više temelji na tehnologiji dvostruke namjene u kojem se tehnologija često koristi protiv civilnog društva i aktivista za ljudska prava, ovo izvješće predstavlja nužnu reformu.

PAKET ZA ČISTU ENERGIJU

DIREKTIVA O OBNOVLJIVOJ ENERGIJI

Zastupnici u Europskom parlamentu su velikom većinom glasova 17.siječnja usvojili reviziju Direktive o obnovljivoj energiji.

Direktiva je dio Komisijinog Paketa za čistu energiju. Revizija postavlja obvezujući cilj obnovljivih izvora energije za EU na 35% do 2030. godine, znatno više od 27% koji su predložili Komisija i Vijeće. Međutim, ovaj cilj EU-a još se ne prenosi u nacionalne obvezujuće ciljeve i uključuje zabrinjavajući mehanizam fleksibilnosti koji omogućuje državama članicama odstupanje od 10% pod "izuzetnim i uredno opravdanim okolnostima". Zelene/ESS pozdravljaju prijedlog o ukidanju palminog ulja do 2021. godine. Nažalost, zastupnici u Europskom parlamentu nisu postavili smislene kriterije održivosti za bioenergiju kako bi se osigurao doprinos zaštiti klime. Preostaje nadati se da će države članice koristiti mogućnost postavljanja strožih nacionalnih kriterija za

ograničavanje potrošnje energije iz biomase.

DIREKTIVA O ENERGETSKOJ UČINKOVITOSTI

Europski parlament je 17. siječnja usvojio reviziju Direktive o energetske učinkovitosti s velikom većinom glasova. Ona obuhvaća dio Komisijinog Paketa za čistu energiju. Kada je riječ o ispunjavanju Pariškog klimatskog sporazuma, energetska učinkovitost ključni je dio slagalice. Osim što zadržava niske razine emisija, također je od ključne važnosti za zdravlje građana i održavanje kontrole nad računima o potrošnji energije za građane i tvrtke. Za Zelene/ESS, obvezujući cilj EU-a o energetske učinkovitosti od najmanje 35% u kombinaciji s godišnjim novim i dodatnim naporima krajnjih potrošača energije

VIJESTI IZ EUROPSKOG PARLAMENTA

je, uključujući i sektor prometa, omogućuje postizanje ciljeva EU-a za energiju i klimu u ekonomskom smislu, istovremeno smanjujući energetske siromaštvo, ovisnosti o uvozu i račune za energiju svim građanima.

UREDBA O UPRAVLJANJU ENERGETSKOM UNIJOM

Zastupnici u Europskom parlamentu 17. siječnja usvojili su izvješće zastupnika Zelenih/ESS-a izvijestitelja Michèlea Rivasia i Claudea Turmesa, koji daje okvir za primjenu Pariškog klimatskog sporazuma u praksi. Prijedlozi sadržani u izvješću čine poziciju Parlamenta o ključnom dijelu Komisijinog Paketa za čistu energiju. Po prvi put, Parlament predlaže "proračun ugljika" koji će točno odrediti ono što se još može emitirati u našu atmosferu ako budemo u skladu s ograničenjima od 1,5 i 2 Celzijeva stupnja koji su postavljeni u Parizu i postižu neto nultu razinu ugljika u gospodarstvu do 2050. godine. Izvješće uspostavlja nacionalne energetske i klimatske planove za 2030. godinu i dugoročne klimatske i energetske strategije za 2050. godinu kako bi se uskladili s Pariškim sporazumom. Nova uredba stavlja europske građane u prvi plan uspostavljanjem platforme za dijalog o klimi i energici, radi postizanja veće transparentnosti i uključivosti na nacionalne klimatske strategije. Njime

se uvode obveze planiranja i izvješćivanja država članica u nastojanju da se smanji broj stanovnika pogođenih energetskim siromaštvom. Također, postavlja se vjerodostojna putanja za izvođenje obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitost do 2030. godine i stavlja na snagu jake korektivne mjere u slučaju bilo kakvih kašnjenja ili manjkavosti.

PREDSTAVLJANJE PROGRAMA BUGARSKOG PREDSEDANJA

Bugarska preuzima predsjedanje u vrijeme velikih testova za Europu i nadamo se kako će Europa do kraja bugarskog predsjedanja učiniti korak naprijed. Bez obzira radi li se o očuvanju budućnosti eurozone, stvaranju uistinu socijalne Europe, shvaćanju realnosti po pitanju klimatskih promjena ili rješavanja krize vladavine prava u nekoliko država, oni imaju težak, ali važan posao. Bugarska također mora počistiti ispred svojih vrata u smislu predugog toleriranja korupcije.

RASPRAVA S PREMIJEROM IR-SKE LEOM VARADKAROM O BUDUĆNOSTI EUROPE

Europski parlament održao je 17. siječnja raspravu s premijerom Irske Leom Varadkarom o budućnosti Europe. Za Zelene/ESS ostaje prioritet izbjegavanje „tvrde“ granice između Sjeverne Irske i Republike Irske. Jedinu način izbjevanja granica, i u Irskoj

Zeleni/ESS
u Europskom parlamentu

i na Irskom moru, je zadržavanje Ujedinjene Kraljevine na jedinstvenom tržištu i unutar carinske unije. Mora biti jasno da članstvo na jedinstvenom tržištu i carinskoj uniji ide ruku pod ruku s punim poštovanjem svih relevantnih zakona EU-a, četiri slobode, nadležnosti Suda Europske unije i doprinosa proračunu Unije.

MARAKEŠKI UGOVOR: OLAKŠANJE PRISTUPA OBJAVLJENIM DJELIMA ZA OSOBE KOJE SU SLIJEPE, KOJE IMAJU OŠTEĆENJE VIDA ILI IMAJU DRUGIH POTEŠKOĆA U KORIŠTENJU TISKANIM MATERIJALIMA

Europski parlament dao je suglasnost Vijeću EU-a za usvajanje Marakeškog ugovora kojeg je usvojila Svjetska organizacija za intelektualno vlasništvo 2013. godine. Ugovor ima za cilj olakšati pristup objavljenim djelima za osobe koje su slijepe, koje imaju oštećenje vida ili imaju drugih poteškoća u korištenju tiskanim materijalima, dopuštajući knjižničama prijenos knjiga u pristupačne formate preko granica bez dodatnih troškova. Trenutno je u Uniji dostupno samo 5% knjiga u pristupačnom formatu. Ratifikacija Ugovora će promijeniti tu situaciju prilagodbom trenutnog re-

žima izuzeća od autorskih prava. Nakon što su Europski parlament i Vijeće EU-a potpisali Direktivu i Uredbu u rujnu 2017. godine, Vijeće EU-a je konačno postiglo sporazum o ratifikaciji Ugovora nakon nekoliko godina zakašnjenja. Međuinstitucionalni pregovori koje je u ime Parlamenta vodio zastupnik Zelenih/ESS-a Max Andersson, kontinuirano su davali politički impuls kako bi EU konačno ratificirala Marakeški ugovor. Glasovanjem Parlamenta u kojem prihvaća odluku Vijeća EU-a, stupanje Marakeškog ugovora na snagu sada je stvarnost. Zaključivanje Marakeškog ugovora predstavlja još jedan ključni korak prema punoj provedbi važnog dijela zakona o autorskim pravima kako bi se okončala "glad za knjigama" za osobe s invaliditetom.

POSEBNI ODBOR ZA GLIFOSAT

Nakon skandala o glifosatu, Konferencija predsjednika Europskog parlamenta 18. siječnja odobrila je zahtjev za osnivanje posebnog odbora za analizu i procjenu postupka autorizacije pesticida u EU. Odluku o osnivanju posebnog odbora zastupnici će usvojiti na sljedećoj plenarnoj sjednici u veljači. Klub zastupnika Zelenih/ESS-a nastojat će analizirati nedostanke u procesu koji je doveo do obnove odobrenja korištenja glifosata. Zeleni/ESS će posebnu pozornost obratiti na rad Europske agencije za sigurnost hrane (EFSA) i Europske agencije za kemikalije (ECHA) i njemački Federalni institut za procjenu rizika (Bfr). Najvažnija je zaštita javnog zdravlja i okoliša, stoga želimo da europske agencije budu besprij-

orne u svojim procjenama potencijalno opasnih tvari. Očekuje se da će posebni odbor započeti s radom u ožujku 2018. godine.

UNIJINA CRNA LISTA POREZNIH OAZA

Klub zastupnika Zelenih/ESS-a u Europskom parlamentu pisao je Predsjedništvu Vijeća EU-a i predsjedatelju Skupine za Kodeks o postupanju (oporezivanje poslovanja) u vezi s Unijinom crnom listom poreznih oaza. Zeleni/ESS su kritizirali nedostatak transparentnosti i odgovornosti u procesu screeninga kojeg vodi Skupina za Kodeks o postupanju, te su pozvali Vijeće EU-a da objavi sva pisma koja su primili od 55 jurisdikcija, a koja će biti na "sivom" popisu od sljedećeg tjedna.

30 JANUARY 2018 19H
EUROPEAN PARLIAMENT
Altiero Spinelli Building
ROOM A1G3, Brussels

A DOG'S LIFE

THE STRAYS OF SARAJEVO

FILM SCREENING

A documentary directed by
Maria Slough, featuring
Peter Egan, Dr. Roger Bralow
and Milena Malesevic.

HOSTED BY

DAVOR ŠKRLEC MEP
Greens/EFA

**EUROGROUP
FOR ANIMALS**

